



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

## Opettaja selkotekijänä: tarkista tekstisi

Selkokielen materiaali ja julkaisu noudattaa selkokielen periaatteita. Selkokieli on helpompaa kuin yleiskieli:

- Sanat ovat tuttuja, yleisiä, lyhyitä ja yksiselitteisiä. Kirjoittaja selittää uudet termit ja käsitteet mahdollisimman havainnollisesti ja selkeästi.
- Rakenteet ovat helppoja: sanojen taivutus, lause- ja virkerakenteet ja lausekkeet.
- Sisältö on karsittu: tekstissä on tärkeimmät asiat ja ne etenevät johdonmukaisesti.

Myös selkokielisten julkaisujen ulkoasu noudattaa selkoperiaatteita. Ulkoasu on sellainen, että se kaikin keinoin helpottaa hahmottamista, lukemista ja luetun ymmärtämistä. Lisäksi verkkomateriaalien tulee noudattaa saavutettavuuden periaatteita.

**Tässä julkaisussa on selkokirjoittajan avuksi tarkistuslistoja pääperiaatteista.** Niiden avulla kirjoittaja voi yksin ja työryhmän kanssa tarkastella tekstejä niiden kirjoittamisen aikana ja muokausvaiheessa niin, että teksti sopii selkokielliseksi.

Selkokirjan tarkistuslista on osa koulutusta [Opettaja selkotekijänä \(VIERKO 2, aoe.fi\)](#).

## Sisällys

Sisältövalinnat.....	2
Sanat ja sanarakenteet.....	2
Lause- ja virkerakenteet.....	3
Kokonaisuus: Word .....	4
Kokonaisuus: diat .....	4
Verkkotekstit .....	5
Saavutettavuus.....	5



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

## Sisältövalinnat

Teksti	Tarkistin
1. Otan huomioon, millaista kieltä vastaanottaja osaa ja millaista hän ei osaa.	
2. Tekstissä on tärkeimmät pääasiat. Olen karsinut ylimääräiset asiat.	
3. Sisältöön ei jää aukkoja.	
4. Sisältö etenee johdonmukaisesti ja selkeästi.	
5. Lukija ymmärtää kokonaisuuden.	

## Sanat ja sanarakenteet

Teksti	Tarkistin
6. Sanat ovat lyhyitä, helppoja ja tavallisia.	
7. Selitän vaikeat sanat, uudet käsitteet ja ammattitermit helpolla kielellä.	
8. Tekstissä ei ole slangia eikä puhekieltä.	
9. Tekstissä ei ole lyhenteitä.	
10. Tekstissä ei ole kielikuvia tai sanontoja.	
11. Valitsen sanat, joilla ei ole monia merkityksiä.	
12. Pitkät yhdyssanat eivät vaikeuta ymmärtämistä.	
13. Sanojen taivutusmuodot eivät muuta sanaa sellaisiksi, että sanoja on vaikea ymmärtää. Olen testannut samasta asiasta erilaisia lauseita ja löytänyt ilmaisutavan, jonka ymmärtäminen on helppoa.	
14. En käytä sanoissa vaikeita päätteitä, jotka vaikeuttavat ymmärtämistä. Esimerkiksi <b>EI</b> päätteitä <ul style="list-style-type: none"><li>- minen (työskentele<b>minen</b>, laati<b>minen</b>)</li><li>- va, -vä (työskentele<b>vä</b>, laati<b>va</b>)</li><li>- ma, -mä (kaikkien tunte<b>ma</b>, työpaikan laati<b>ma</b>)</li><li>- ton, -tön (raha<b>ton</b>, väli<b>tön</b>)</li><li>- tta, -ttä (valitti<b>matta</b>, työskentele<b>mättä</b>).</li></ul>	



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

## Lause- ja virkerakenteet

Teksti	Tarkistin
15. Lauseet ovat lyhyitä.	
16. Lauseen sanajärjestys on suora, eli järjestys on: joku + tekee + jotain. Esimerkiksi: <i>Opettaja kirjoittaa selkokieltä.</i> <b>EI:</b> <i>Selkokieltä kirjoittaa opettaja.</i>	
17. Lauseet ovat aktiivimuodossa. Esimerkiksi: <i>Kirjoita aktiivimuodossa.</i> <b>EI:</b> <i>Kirjoitetaan aktiivimuodossa.</i>	
18. Vältän kielteisiä ilmaisutapoja ja ilmaisen saman myönteisesti. Esimerkiksi: <i>Kirjoita myönteisesti.</i> <b>EI:</b> <i>Älä kirjoita kielteisesti.</i>	
19. Pääasia on päälauseessa, joka on yleensä ennen sivulausetta.	
20. Virkkeessä on vain yksi sivulause.	
21. Käytän pikkusanoja, jotka lisäävät sujuvuutta. Ne yhdistävät virkkeen lauseita, esimerkiksi <i>ja, siksi, mutta, sillä.</i>	
22. En käytä lauseenvastikkeita. <b>EI</b> esimerkiksi <i>Tehdäkseen..., tehdessään..., tehtyään...</i> jne.	



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

## Kokonaisuus: Word

Teksti	Tarkistin
1. Pääotsikosta selviää tekstin pääsisältö. Olen käyttänyt sovelluksen otsikkotyylejä.	
2. Väliotsikot kertovat lyhyesti ja selkeästi alaluvun sisällön. Olen käyttänyt sovelluksen otsikkotyylejä.	
3. Kappalejako on selkeä: yksi tyhjä rivi kappaleiden välissä.	
4. Kappale alkaa pääasialla. Sen jälkeen on pari virkettä: selityksiä ja tarkennuksia.	
5. Kappaleet ovat lyhyitä.	
6. Rivit ovat lyhyitä (noin 50–60 merkkiä). Rivitan tekstin selkokielen periaatteiden mukaan: - yksi ajatus yhdellä rivillä - ei oikean reunan tasausta.	
7. Fontti on helppo lukea, ja se on tarpeeksi suuri (ainakin 12). Riviväli on väljä (esimerkiksi 1,5).	
8. Suosin luetelmia ("ranskalaiset viivat"), kun luettelossa on kolme asiaa tai enemmän.	
9. Kuvat selventävät tekstiä. Kuvat ovat selkeitä.	
10. Tehosteita (esimerkiksi lihavointi) on vain vähän.	

## Kokonaisuus: diat

Teksti	Tarkistin
1. Pääotsikko on lyhyt, selkeä ja kattaa sisällön.	
2. Diasarjan alussa on sisällysluettelo, kun diojen asiat jakautuvat eri osiin.	
3. Väliotsikot jakavat sisältöä selkeisiin osiin.	
4. Joka diassa on lyhyt, selkeä otsikko.	
5. Käytän sovelluksen otsikko- ja tekstikenttiä.	
6. Käytän sovelluksen luettelamerkkejä.	
7. Yhdessä diassa on vain vähän asiaa, noin kuusi riviä.	
8. Fontti on helppo lukea ja tarpeeksi suuri (noin 24).	
9. Diojen yleisilme on ilmava ja selkeä. Dian osien lukujärjestys on selvä.	
10. Kuvat selventävät tekstiä. Kuvat ovat selkeitä.	
11. Tehosteita (esimerkiksi lihavointi) on vain vähän.	



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

## Verkkotekstit - verkkosivut

Teksti	Tarkistin
1. Käytän samoja ohjeita kuin muissa selkoteksteissä.	
2. Verkkosivuilla poikkean yhdestä selkotekstien ohjeesta: en käytä pakotettua rivinvaihtoa verkkoteksteissä. Eli en jaa tekstiä riveihin niin, että yksi ajatus on yhdellä rivillä. Vain tulostettavissa selkoteksteissä on yksi ajatus yhdellä rivillä.	
3. Rivit ovat lyhyet, koska olen muotoillut palstan kapeaksi.	
4. Kokonaisuus on selkeä. Sivulla on vain vähän eri elementtejä.	
5. Navigointi on helppoa, eli sivulla on helppo siirtyä osasta toiseen.	

## Saavutettavuus kaikissa teksteissä, jotka julkaisen verkossa

Teksti	Tarkistin
1. Olen noudattanut tekstissä selkokielen periaatteita.	
2. Fontti on helppolukuinen.	
3. Otsikot ja väliotsikot ovat selkeät ja ne on tehty sovelluksen otsikkotyyleillä.	
4. Rivit ovat lyhyet, eli palsta on kapea.	
5. Linkit on upotettu tekstiin: linkkauksen tekstistä selviää, minne linkki vie. Esimerkiksi: <a href="#">Saavutettavuudesta on pikaoppaat Papunetin sivuilla.</a> <b>Ei:</b> Lue lisää <a href="https://papunet.net/saavutettavuus/ohjeita-ja-oppaita/pikaoppaita-saavutettavuuteen/">https://papunet.net/saavutettavuus/ohjeita-ja-oppaita/pikaoppaita-saavutettavuuteen/</a> . Vasta lähdeluettelossa on www-osoitteet.	
6. Kuvissa on vaihtoehtoinen teksti (alt-teksti). Olen siis klikannut kuvaa (Microsoftin sovelluksissa) hiiren oikeanpuoleisella painikkeella ja kirjoittanut lyhyen kuvauksen kuvasta.	
7. Kokonaisuus on selkeä ja ilmava: <ul style="list-style-type: none"><li>- Osien lukemisen järjestys on selvä lukijalle.</li><li>- Käyttäjän on helppo "navigoida" tekstissä.</li></ul>	
8. Tekstin väri erottuu selvästi taustan väristä (kontrasti).	
9. Tarkistan helppokäyttöisyyden: Microsoftin sovelluksissa (Word ja Power Point) on toiminnot <i>Tarkista/Tarkista helppokäyttöisyys</i> .	



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

## Lähteet

Papunet. Saavutettavuus. Pikaoppaita saavutettavuuteen.

<https://papunet.net/saavutettavuus/ohjeita-ja-oppaita/pikaoppaita-saavutettavuuteen/>.

Viitattu 10.10.2025.

Selkokeskus. Selkokieli. <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkojulkaisun-ulkoasu/>. Viitattu 10.10.2025.

Selkokeskus. Selkokieli. Selkojulkaisun ulkoasu.

<https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkojulkaisun-ulkoasu/>. Viitattu 10.10.2025.

Selkokeskus. Selkokieli. Selkokielen mittari 2.0.

<https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokielen-mittari/>. Viitattu 10.10.2025.

Selkokeskus. Selkokieli. Selkokuva. <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokuva/>. Viitattu 10.10.2025.

## Tekijä

Tuija Takala



# Selkokirjoittajan tarkistuslista 2025

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO 2-hankkeessa vuosina 2025–2027.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2024 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella.

VIERKO on seitsemänkymmenen (71) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2>

## Oppimateriaalien CC-lisenssi:



[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)